

Slovenský výskum bude dostupnejší a viditeľnejší. Národná stratégia pre otvorenú vedu SR je schválená

Najdôležitejšie zásady, aktuálna situácia v Európe i u nás, zapojené subjekty a kľúčové oblasti pre presadzovanie princípov otvorenej vedy na Slovensku. Aktuálne schválená Národná stratégia pre otvorenú vedu má jasný cieľ – chce verejnosti sprístupniť výstupy výskumu s minimálnymi obmedzeniami.

Transparentný prístup k vedeckým údajom „dostal zelenú.“ Vláda schválila **Národnú stratégiu pre otvorenú vedu SR** (stratégia). Prezentuje základné tézy otvorenej vedy, opisuje situáciu v oblasti otvorenej vedy v Európe, analyzuje východiskový stav na Slovensku, definuje zainteresované skupiny a strategické oblasti na presadzovanie princípov otvorenej vedy na Slovensku. Podstatou je sprístupniť verejnosti primárne výstupy výskumu financovaného z verejných zdrojov – publikácie a dáta – v digitálnom formáte bez obmedzení alebo s minimálnymi obmedzeniami, s použitím verejných licencií.

„Myšlienky otvorenej vedy sa začali presadzovať ako riešenie krízy dostupnosti odbornej literatúry, krízy reprodukovateľnosti výskumu a problémov hodnotenia vedy. Otvorená veda je prístup k výskumnému procesu založený na spolupráci, zdieľaní a otvorenom šírení poznatkov pomocou optimálneho využitia digitálnych technológií a aplikovania princípov otvorenosti v každom aspekte výskumného cyklu. Podpora otvoreného prístupu k výsledkom vedy a výskumu prispieva k zvyšovaniu transparentnosti nakladania s verejnými zdrojmi. Vedeckí pracovníci tak efektívnejšie komunikujú svoje vedecké výstupy a ľahšie nadväzujú medzinárodnú vedeckú spoluprácu. Na druhej strane občanom sú takto ľahko dostupné informácie o výstupoch vedy a výskumu financovaných z verejných zdrojov,“ uvádza k otvorenej vede Jitka Dobbersteinová, z Odboru pre podporu otvorenej vedy a výskumu v **Centre vedecko-technických informácií SR (CVTI SR)** (centrum). Centrum je zároveň Národný referenčný bod pre Open Access politiku Európskej komisie na Slovensku.

Aj súčasný kľúčový európsky program pre podporu vedy a výskumu – Horizont Europe počíta s výhodami otvorenej vedy a jej pozitívnym dopadom na kvalitu vedy, ale aj efektívnosť čerpania finančných prostriedkov: „Európska únia má otvorenú vedu stanovenú ako os európskej stratégie vedy a inovácií 2020 – 2024. V projektoch Horizont Europe zaviedla podmienku publikovania vedeckých výstupov formou otvoreného prístupu. V súčasnosti Európska komisia vo svojej politike vedy a inovácií jednoznačne aplikuje princípy otvorenosti a kladie veľký dôraz na realizáciu týchto princípov plošne vo všetkých členských štátoch EÚ,“ pripomína zástupca Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR) Martin Šponiar zo sekcie vedy a techniky.

Ciele stratégie postupne naplnia dvojročné akčné plány. Prvým z nich je Akčný plán pre otvorenú vedu na roky 2021 – 2022, ďalšie budú nasledovať po vyhodnotení tohto obdobia.

Stratégia vytvára priestor pre realizáciu princípov otvorenej vedy v slovenskom vedeckom ekosystéme. Spoločne s Akčným plánom sú dokumentmi, ktoré definujú nevyhnutné úlohy a nastavujú základné smerovanie vývoja slovenskej vedy v tejto oblasti.

Národná stratégia pre otvorenú vedu na roky 2021-2028 a Akčný plán pre otvorenú vedu na roky 2021-2022 sú v súlade s kľúčovými slovenskými strategickými materiálmi týkajúcich sa vedy a výskumu ako je, **Plán obnovy – Komponent 9** zameraný na internacionalizáciu, spoluprácu akademického, podnikateľského a vedeckovýskumného sektora, transparentnosť rozhodovacích procesov ako aj **SK VI Roadmap 2020 – 2030**.

„Realizácia stratégie bude mať pozitívny vplyv na efektívne čerpanie verejných finančných zdrojov, transparentnosť akademického prostredia na Slovensku. Zvyší dostupnosť výsledkov a medzinárodnú viditeľnosť slovenského výskumu, jeho kompatibilitu a potenciál pre spoluprácu s európskym a globálnym výskumným priestorom,“ uzatvoril zástupca MŠVVaŠ SR Martin Šponiar.

Kontakt pre médiá – Komunikačný odbor Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

tel: 02/59 374 253, tlacove@minedu.sk

Kontakt pre médiá – Centrum vedecko-technických informácií SR:

Eva Vašková, tel.: 02/ 69 25 113, eva.vaskova@cvtisr.sk